

§ 10 Remiss av Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm – Lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 159-1936/2016

Dnr 1.5-77/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm - Lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete” med följande tillägg:

”Förvaltningen har fått i uppdrag att svara på rapporten *Dold potential: Hinder och möjligheter för unga stockholmares etablering på arbetsmarknaden*. Det är en av fyra delrapporter av lägesrapport två från hållbarhetskommisionen. De tre övriga rapporterna handlar om lärande skola, dialog och delaktighet i Stockholms stad samt arkitektur och kultur i det offentliga rummet.

Vi bifaller äldreförvaltningens remissvar på rapporten *Dold potential* och har inget att tillägga detta svar. Vi vill dock lägga några synpunkter på rapporten om det offentliga rummet.

Stockholm har idag, och relativt övriga landet, en ganska ung befolkning; den demografiska prognosen är dock precis som i övriga Sverige en allt större andel äldre. Enligt Sweco urskiljer sig Stockholm också genom att 1950- och 1960-talskullarna är större än 1940-talskullarna. Från 2020 kommer de som är 80 år och äldre öka kraftigt för att vara nära nog dubbelt så många i reella tal som idag år 2040.

Stockholm är med i The Covenant on Demographic Change, ett EU-baserat nätverk som arbetar för ett äldrevänligt Europa. Det betyder att Stockholm förbundit sig att bedriva ett konkret utvecklingsarbete för äldrevänliga offentliga rum. I hållbarhetskommisionens rapport lyfts vikten av ett barn- äldre- och jämställdhetsperspektiv. Vi instämmer i att dessa faktorer hänger ihop. En äldrevänlig stad är även en barnvänlig stad och en mer jämställd stad gynnar även äldre, en stad där

funktionshinder arbetas bort är en bra stad för både barn och äldre. Vi tror att ett mer uttalat äldreperspektiv gynnar utvecklingen mot en sammanhållen stad och vi ser att äldreförvaltningens kompetens bör kunna användas vid till exempel ett socialt investeringsperspektiv i stadsutveckling.”

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-02-28.

Kommunstyrelsen har till bl.a. äldrenämnden remitterat Kommissionens för ett socialt hållbart Stockholm lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete för yttrande senast 2017-04-13.

Denna rapport består av fyra delrapporter, *Den lärande skolan*, *Dold potential*, *Medborgare med mandat* och *Staden där vi möts*. Äldrenämnden har uppdragits enligt rapporten att redovisa sina förutsättningar för genomförande av de åtgärder som föreslås i delrapporten ”Dold potential – Hinder och möjligheter för unga Stockholmares etablering på arbetsmarknaden”. Remissen inte uppmanar äldrenämnden att ge synpunkter om övriga tre rapporter.

Äldreförvaltningen tar upp i tjänsteutlåtandet att delrapporten *Dold potential* fokuserar i stor utsträckning på gruppen yngre människor som varken arbetar eller genomgår någon utbildning. I denna grupp är unga utrikesfödda och personer med funktionsnedsättning överrepresenterade. Äldreförvaltningen anser att det är av yttersta vikt att denna grupps möjligheter att vara en del av samhället ökar. Äldreomsorgen är, räknat efter antalet anställningar, en av stadens största verksamheter. Därför bör det finnas möjligheter för äldreomsorgen att kunna spela en viktig roll i att minska arbetslösheten inom denna grupp. Det krävs dock en förmåga att kunna möta och kommunicera med människor, att samarbeta och att kunna dokumentera för att arbeta inom äldreomsorgen. Inom hemtjänsten utgörs också en stor del av arbetstiden av ensamarbete där den anställde måste kunna fungera självständigt. Inom vård- och omsorgsboenden ser äldreförvaltningen större möjligheter för denna grupp att få arbete. Det är dock viktigt att poängtera att utbildning i svenska och vårdkunskap krävs för att kunna fungera väl inom äldreomsorgen.

Vad gäller förslaget om sysselsättningskrav i upphandlingar så anser äldreförvaltningen att det är nödvändigt att ersättning utgår för personal i ett initialt skede. Men det är också viktigt att hänsyn tas till den handledning som måste finnas för att detta ska fungera bra.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till majoritetens gemensamma förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi) och föreslår att äldrenämnden bifaller förvaltningens förslag till beslut med följande tillägg:

”Förvaltningen har fått i uppdrag att svara på rapporten *Dold potential: Hinder och möjligheter för unga stockholmares etablering på arbetsmarknaden*. Det är en av fyra delrapporter av lägesrapport två från hållbarhetskommisionen. De tre övriga rapporterna handlar om lärande skola, dialog och delaktighet i Stockholms stad samt arkitektur och kultur i det offentliga rummet.

Vi (V, S och MP med stöd av ersättaryttrande från Fi) bifaller äldreförvaltningens remissvar på rapporten *Dold potential* och har inget att tillägga detta svar. Vi vill dock lägga några synpunkter på rapporten om det offentliga rummet.

Stockholm har idag, och relativt övriga landet, en ganska ung befolkning; den demografiska prognosen är dock precis som i övriga Sverige en allt större andel äldre. Enligt Sweco urskiljer sig Stockholm också genom att 1950- och 1960-talskullarna är större än 1940-talskullarna. Från 2020 kommer de som är 80 år och äldre öka kraftigt för att vara nära nog dubbelt så många i reella tal som idag år 2040.

Stockholm är med i The Covenant on Demographic Change, ett EU-baserat nätverk som arbetar för ett äldrevänligt Europa. Det betyder att Stockholm förbundit sig att bedriva ett konkret utvecklingsarbete för äldrevänliga offentliga rum. I hållbarhetskommisionens rapport lyfts vikten av ett barn- äldre- och jämställdhetsperspektiv. Vi instämmer i att dessa faktorer hänger ihop. En äldrevänlig stad är även en barnvänlig stad och en mer jämställd stad gynnar även äldre, en stad där funktionshinder arbetas bort är en bra stad för både barn och äldre. Vi tror att ett mer uttalat äldre perspektiv gynnar utvecklingen mot en sammanhållen stad och vi ser att äldreförvaltningens kompetens bör

kunna användas vid till exempel ett socialt investeringsperspektiv i stadsutveckling.”

Vice ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) reserverar sig mot hela beslutet med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) och anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att det finns två förslag till beslut: majoritetens gemensamma förslag till beslut från (V), (S) och (MP) med stöd av ersättaryttrande från (Fi) och ett gemensamt förslag till beslut från (KD), (M) och (L) om avslag som stödjes av ett ersättaryttrande från (C).

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt majoritetens gemensamma förslag från (V), (S) och (MP) med stöd av ersättaryttrande från (Fi).

Reservation från (M), (KD) och (L) med stöd av ersättaryttrande från (C):

Vice ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M), och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) med instämmande av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för avslag och ***lämnar ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande:***

”Genom de så kallade traineejobben skulle 32 000 nya jobb för unga skapas. Detta beskrevs som en del av Socialdemokraternas ”viktigaste vallöfte”, Löfvens flaggskepp i valrörelsen. Det gick sådär. I verkligheten har endast ett mycket fåtal traineejobb skapats vilket visar på åtgärdens misslyckande. Traineejobb är inte något som har efterfrågats av vare sig offentliga eller privata arbetsgivare.

Den rödgrönrosa majoriteten i Stockholms stadshus lever uppenbarligen i ännu en annan verklighet och framhärdar i sin tro att äldreomsorgen ska kunna spela en viktig roll i att minska arbetslösheten i gruppen av utbildade yngre människor. Självklart kan äldreomsorgen vara en bra arbetsplats för många yngre personer, men det får aldrig bli en arbetsmarknadsåtgärd för personer som saknar adekvat utbildning eller har fallenhet för yrket. Tyvärr ger rapporten sken av en sådan intention.

Som förvaltningen skriver i sitt remissvar kräver arbetet inom äldreomsorgen en förmåga att kunna möta och kommunicera med människor, att dokumentera och samarbeta. Arbetet kräver kunskap och utbildning, inte minst inom multisjuklighet och demenssjuklighet.

Inom hemtjänsten, där ensamarbete utgör en stor del av arbetstiden, krävs ett stort mått av ansvarsfull självständighet. Äldreomsorgen är därmed inte ett yrke för vem som helst, utan för personer som har rätt kompetens och rätt vilja.

Dock anser Alliansen att förvaltningen har en väl negativ inställning till de så kallade serviceassistenter, som skulle kunna spela en roll inom äldreomsorgen.

Serviceassistenter skulle kunna utföra de arbetsuppgifter som undersköterskor och sjuksköterskor är överkvalificerade för, exempelvis städa och laga mat.

Att införa serviceassistenter inom äldreomsorgen skulle höja statusen av den utbildade personalen, lösa en del av personalbristen och bereda plats åt personer som saknar (adekvat) utbildning.

Vi vill i sammanhanget betona vikten av att skattebetalarnas pengar alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt, därför bör upphandlande myndigheter också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn dock när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.”

11. Uppföljning av vård- och omsorgsboende , hemtjänst, servicehus och dagverksamhet för år 2016

Dnr 410-105/2017

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande tillsammans med rapporten och överlämnar det till kommunstyrelsen med rekommendation att överlämna ärendet till kommunfullmäktige.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-02-27.

Kommunfullmäktige beslutade 2005 om en uppföljningsmodell för äldreomsorgen som innebär att alla verksamheter som är belägna inom stadsdelsnämndernas områden och verksamheter som Stockholms stad har ramavtal med ska följas upp årligen och på ett enhetligt sätt. Syftet med uppföljningarna är att få kunskap om verksamheternas styrkor, svagheter och viktiga förbättringsområden.

Äldreförvaltningen anger i rapporten att genomförda uppföljningar för år 2016 visar i stort på väl fungerande verksamheter med en övervägande god följsamhet gentemot lagar, avtal och föreskrifter. Inom flertalet områden ses förbättrade resultat i jämförelse med föregående års resultat.

Det finns dock några generella utvecklingsområden som flertalet av verksamheterna behöver förbättra som t.ex. riskanalys, att använda verksamhetens resultat i arbetet med systematisk kvalitetsutveckling, hälso- och sjukvårdsdokumentation och social dokumentation.

Resultatet från den fördjupade granskningen av utbildningsgraden inom hemtjänsten visar också att kompetensutveckling inom hemtjänsten är ett prioriterat område som utförarna behöver inrikta sig på.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström

(Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 12 Fördelning av stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen 2017

Dnr 3.4-73/2017

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande med förslag till fördelning av stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen 2017 motsvarande en summa på 154,6 mnkr (ett hundrafemtio fyra miljoner 600 tusen kronor).
2. Äldrenämnden delegerar till förvaltningschefen att besluta om eventuell fördelning av stimulansmedel som inte rekviderats.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-02-27.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att administrera, fördela medel och löpande följa upp en tillfällig satsning på en ökad bemanning inom äldreomsorgen under åren 2015 – 2018. För året 2017 har Stockholm stad tilldelats 154,6 mnkr att rekvidera. I Stockholms stad har äldrenämnden fått i uppdraget att administrera och fördela stimulansmedlen till stadens verksamheter inom äldreomsorg. I enlighet med nämndens beslut den 15 december 2015 har ca 17 mnkr reservats för särskilt prioriterade områden.

Samtliga utförare inom Stockholms stads äldreomsorg, oavsett regiform och verksamhet, erbjudits möjlighet att ansöka om stimulansmedel för ökad bemanning. Totalt har 291 ansökningar motsvarande 376 mnkr inkommit. Förvaltningens förslag baserar sig på samma fördelningsprincip som tidigare år. Detta innebär en fördelning som baserar sig på verksamheternas volym, dvs. antalet platser i boenden eller antalet brukare i hemtjänsten. Enligt förvaltningens förslag fördelas 154,6 mnkr till 240 verksamheter inklusive ansökningar inom av nämnden prioriterade områden.